

Utbildningsinspektion i Runbyskolan, förskoleklass samt grundskolan årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Runbyskolan den 7-9 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Runbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Runbyskolan intervjuades elever, lärare och föräldrar samt studie- och yrkesvägledare och skolläda samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser på skolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Runbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	73
Grundskola	680

Runby skolor ligger i den västra delen av Upplands Väsby och omfattar förskolor, förskoleklasser, grundskola årskurs 1-9 och skolbarnsomsorg. En elev som är inskriven i särskolan finns integrerad i verksamheten. Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola. Vid skolan finns också tre kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper. Dessa behandlas särskilt i kommunrapporten. Skolverksamheten för förskoleklasser och årskurs 1-4 är förlagd till ett antal byggnader något hundratal meter från huvudbyggnaden, där årskurs 5-9 har sin verksamhet förlagd. Under 2006 pågår en omfattande ombyggnation och upprustning av lokalerna för de lägre årskurserna. Skolan befinner sig i ett ledarskifte. Vid inspektionstillfället pågick överlämning från den vikarierande rektorn, som haft ansvaret senaste halvåret, till en ny ordinarie befattningshavare, som tillträdde i mars 2006.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Runbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Runby skolor når goda resultat när det gäller elevernas kunskaper i svenska, matematik och engelska och har därmed också en relativt hög andel elever som blir behöriga till nationellt program. Skolan har förbättrat sitt genomsnittliga meritvärde under det senaste året. Det pågår ett värdegrundsarbete, där det dock återstår ytterligare arbete. De allra flesta elever trivs och känner sig trygga i skolan. De önskar sig dock ett ökat inflytande över sina studier och över skolan i allmänhet. I undervisningen används varierande arbetssätt och arbetsformer. Skolans system för att stödja elever med sociala behov fungerar väl, medan ytterligare åtgärder behövs för de elever som behöver stöd i inlärningsituationen. Skolan har väl utbildad personal samt lokaler och utrustning, som ger förutsättningar för att utbildningen kan ske på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra kännedomen om målen för utbildningen framför allt hos eleverna i de lägre årskurserna.
- Skolan bör förbättra sin uppföljning av hur väl eleverna når de mål att sträva mot som läroplanen anger.
- Skolan bör vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.
- Skolan måste vidta ytterligare åtgärder för att motverka och förhindra kränkande behandling och för att alla elever ska kunna vara trygga i skolan.

- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet att påverka undervisningen och skolans verksamhet i övrigt.
- Skolan bör förbättra samarbetet med föräldrarna framför allt i de högre årskurserna.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att anpassa arbetssätt och arbetsformer till elevernas förutsättningar.
- Skolan bör förbättra den ämnesövergripande undervisningen framför allt i de högre årskurserna för att eleverna ska uppleva sin utbildning som en helhet.
- Skolan bör förbättra den information om kunskapsresultat som ges i utvecklingssamtalen.
- Skolan bör förbättra sina former för bedömning och betygssättning så att all tillgänglig information om elevens kunskaper utnyttjas och att en allsidig bedömning av elevens kunskaper görs.
- Det pedagogiska ledarskapet bör förbättras.
- De felaktigheter som konstaterats i hanteringen av betygskatalogerna måste rättas till och rutiner skapas så att de upprättas på ett korrekt och rättssäkert sätt.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Alla elever i behov av särskilt stöd får inte det (4 kap. 1 § skollagen).
- Skolan erbjuder inte elevens val enligt författningarnas krav (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte svenska som andraspråk i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 samt de nationella kursplanerna.

Verksamheten i skolan skall aktivt vara inriktad på att nå målen i de nationella styrdokumentet. Det förutsätter att såväl elever som personal och ledning har kännedom om vilka mål och riktlinjer som gäller.

Vid Runby skolor pågår ett arbete med att bearbeta de nationella kursplanerna och därmed få tydliga lokala mål. Arbetet har särskilt inriktat sig på svenska, matematik och engelska, men också inom vissa andra ämnen finns lokalt bearbetade kursplaner. Kursplanerna finns utlagda på skolans hemsida.

De äldre eleverna, som inspektörerna mötte, hade också fått information om mål och betygskriterier. I några lektionssalar fanns dessa uppsatta på anslagstavlorna. Eleverna i de lägre årskurserna var däremot ofta inte klara över vad de skulle kunna utan berättade i stället vad de skulle göra.

Inspektörerna bedömer, att skolan bör förbättra kännedomen om målen framför allt hos eleverna i de lägre årskurserna.

Kunskaper

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges att antal övergripande kunskapsmål. Det är dels mål att sträva mot som anger inriktningen på skolans arbete, dels mål som skolan ansvarar för att eleverna uppnår.

Runbyskolan gör ingen uppföljning av vilka resultat skolan når när det gäller de mål att sträva mot, som läroplanen anger. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin uppföljning i detta avseende.

Skolan följer upp de yngre elevernas kunskaper i svenska och matematik genom kommungemensamma prov i årskurs 3 och genom nationella prov i årskurs 5. I sin kvalitetsredovisning konstaterar skolan, att resultatet för årskurs 3 är något lågt i förhållande till kommunen i övrigt, och att man efter en noggrann analys behöver göra en särskild satsning på dessa ämnen. De nationella proven i årskurs 5 visar också ett sjunkande resultat under de senaste två-tre åren (se tabell 1). Däremot redovisar skolan en mycket god måluppfyllelse i årskurs 5 när det gäller övriga ämnen. Resultatet vilar här på en bedömning, som de enskilda lärarna och rektorn gör.

Tabell 1: Nationella prov årskurs 5, enhet procent

	Runbyskolan			Upplands Väsby		
År	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Svenska	78	70	67	92	91	94
Engelska	76	72	64	92	92	87
Matematik	68	74	58	89	88	90

Resultatet på de nationella proven i årskurs 5 avviker väsentligt från den bedömning som skolan gör av måluppfyllelsen i övriga ämnen. Mellan 2004 och 2005 har resultaten dessutom försämrats i alla tre ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna var medvetna om detta men hade ingen direkt förklaring. Kvalitetsredovisningen tar inte upp detta annat än som ett konstaterande att resultatet i matematik är lägre än i svenska och engelska.

De betyg som sätts i slutet av grundskoletiden uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål, som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan.

Tabell 2 nedan visar ett väsentligt förbättrat resultat för Runbyskolans elever från 2004 till 2005, särskilt i de ämnen, som ger behörighet till gymnasieskolans nationella program. Meritvärdet ligger nu något över både genomsnittet i kommunen och i riket. Andelen elever, som är behöriga till nationellt program, är relativt hög, drygt 95 procent. Också andelen elever, som nått målen i samtliga ämnen, har ökat mellan 2004 och 2005 men är fortfarande anmärkningsvärt lågt i förhållande till de redovisade resultaten i svenska, engelska och matematik.

Tabell 2: Betygsresultat

Årskurs 9	2004	2004	2004	2005	2005	2005
	Runby	Upplands Väsby	Riket	Runby	Upplands Väsby	Riket
Meritvärde ¹	180	198	206,9	208	204	206
Andel behöriga till nationella program (%)	58,9	80,8	89,6	95,4	77,7	87
Andel som uppnått målen i alla ämnen (%)	52	64	75,9	65	68	76

Tabell 3: Nationella prov årskurs 9, enhet procent

	Runbyskolan			Riket		
År	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Svenska prov A	90	85,9	74	92	86,9	87
prov B	100	100	94	97	96,9	97
prov C	95	87	85	95	92,3	91
Engelska prov A	100	87,8	97	96	95,9	96
prov B	98	78,2	100	93	91,2	93
prov C	97	88	98	95	94,8	95
Matematik samman.	x)	69,1	81	94	87,4	88

x) Uppgift saknas

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att Runbyskolan når goda resultat i årskurs 9 när det gäller svenska, engelska och matematik medan resultaten i de nationella proven för årskurs 5 är låga i dessa ämnen. När det gäller övriga ämnen är situationen den omvända, god måluppfyllelse i årskurs 5 och låga resultat i årskurs 9. Det finns stor anledning för skolan att närmare analysera dessa uppgifter för att finna åtgärder som förbättrar resultatet.

Inspektörerna bedömer, att skolan bör vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.

Normer och värden

I skolans uppdrag enligt läroplanen ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

¹ En elevs meritvärde räknas fram genom att man översätter bokstavsbetygen till siffror (MVG ger 20, VG 15 och G 10) och därefter räknar samman de 16 bästa betygen. En elev som fått betyg i samtliga 16 ämnen kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

De kvalitetsenkäter, som genomförs i kommunen, visar att de allra flesta eleverna vid Runbyskolan känner sig trygga och trivs i skolan. Det gäller genom hela skoltiden, såväl i förskoleklass som i årskurs 8. Också föräldraenkäterna styrker detta.

Runbyskolan gör ingen uppföljning av i vilken utsträckning eleverna omfattar önskvärda värderingar. Ett tecken på resultatet av skolans arbete med normer och värden kan vara hur eleverna förhåller sig i skoltillvaron. Inspektörerna upplevde situationen under lektioner och på raster som relativt lugn, särskilt i de lägre årskurserna. Rektorn och lärarna uppgav att situationen på skolan för några år sedan hade varit orolig med inslag av mobbning och rasism, men att de åtgärder man då satte in i form av värdegrundsarbete hade gett resultat och att situationen nu var mycket bättre. Vid intervjuer med elever och lärare kunde inspektörerna emellertid konstatera, att det fortfarande fanns inslag av mobbning, både bland yngre och äldre elever. Elever och lärare uppgav också att det bland de äldre eleverna fanns elever, som var rädda för att gå till skolan på grund av inslag av rasism.

Inspektörerna bedömer, att skolan måste förbättra sitt värdegrundsarbete för att eliminera de inslag av mobbning och rasism, som förekommer.

Skolan skall sträva mot att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och tar tillvara möjligheterna att utöva inflytande över sin utbildning.

Något resultat av arbetet med elevernas demokratiska fostran finns inte dokumenterat på skolan. Rektorn och lärarna hänvisar till elevrådet, som man menar fungerar bra. Klassråd genomförs också regelbundet i de flesta klasser. Eleverna ger dock i intervjuerna under inspektionen uttryck för att man inte kan påverka skolarbetet särskilt mycket, vare sig under lektionstid eller via klassråd och elevråd.

I de lägre årskurserna är det vanligt, att eleverna i olika omfattning planerar det egna arbetet under dagen eller veckan. De elever ur årskurserna 7-9, som inspektörerna mötte, uppgav, att de sällan får delta i planeringen inför ett arbetsområde, utan läraren har ofta en färdig planering. Det är inte heller självklart, att de har möjlighet att i klassen diskutera, hur de ska redovisa sina kunskaper.

Eleverna upplever, att elevrådet egentligen inte uppfattas som viktigt och kan på inspektörernas fråga bara erinra sig något enstaka tillfälle, då de lyckats få igenom en förändring via elevrådet. Några av lärarna ansåg också, att det var tveksamt, om de vuxna i realiteten var intresserade av att ha elever som ville påverka. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjlighet att påverka undervisningen och skolans verksamhet i övrigt.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och andra skolförfattningar.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I läroplanen anges att skolan skall sträva mot att varje elev visar respekt för och omsorg om närmiljön samt att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra.

Runbyskolan har utformat en plan för en ”trygg och trivsamt skola”, som bland annat innehåller en handlingsplan vid trakasserier och mobbning. I klasserna bedrivs också ett kontinuerligt arbete med ett gemensamt värdegrundsmaterial. En ”trygghetsgrupp” finns för respektive skoldel. Gruppen består av olika personalkategorier och har till uppgift att följa och stödja arbetet med normer och värden. Bland annat genomför de regelbundet enkäter för att ta reda på hur eleverna upplever sin skolsituation. Lärarna menar därför, att man har ett system för att arbeta med värdegrundsfrågor. Inspektörerna upplever emellertid en tveksamhet hos lärarna, om detta fungerar ”när det verkligen gäller”. Vid intervjuerna framkom, att elever och lärare delvis har olika bilder av vad som händer i skolans vardag. Lärarna menar, att situationen är relativt lugn och att en trevlig stämning råder, medan de elever, som intervjuades, uppgav att det förekommer trakasserier mellan elever och att det är vanligt att lärare, särskilt i de högre årskurserna inte ser eller inte ingriper, när något händer ute i skolan. Inspektörerna kan också konstatera att det inom personalgruppen finns skillnader, när det gäller värderingar och förhållningssätt, vilket också kan underminera värdegrundsarbetet.

Den formella strukturen för elevinflytande finns tillgodosedd genom klassråd och elevråd. Som ovan beskrivits skiljer sig bilderna åt, när det gäller hur dessa organ fungerar i praktiken. De elever, som inspektörerna intervjuade, önskade en större delaktighet och var beredda att ta ett större ansvar i det gemensamma arbetet på skolan.

Alla som arbetar i skolan skall samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet.

Vid Runbyskolan finns ett skoloråd, som består av 1-2 representanter per klass eller avdelning. Skolorådet möts cirka en gång per månad och delar då också upp sig i mindre grupper för att närmare behandla frågor som rör förskola, förskoleklass - årskurs 4 respektive årskurs 5-9. Föräldrarna menar, att man då har relativt stor möjlighet att påverka frågor som tas upp.

Skolans kontakt med föräldrarna sker genom utvecklingssamtalen en gång per termin samt genom vecko- och månadsbrev. Därutöver sker kontakter direkt med berörda föräldrar vid behov. De föräldrar, som inspektörerna mötte, var mycket nöjda med kontakten med skolan och med den information som gavs i de lägre årskurserna, medan föräldrar med barn i årskurs 7-9 önskade en tätare kontakt med undervisande lärare. Det fanns hos några föräldrar en farhåga för att bli kontaktade för sent om något inte fungerade omkring det egna barnet i skolan. Inspektörerna bedömer, att skolan bör förbättra samarbetet med föräldrarna framför allt i de högre årskurserna.

Skolverket vill uppmärksamma kommunen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga

och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionsbesöket hade Runbyskolan en plan mot mobbning. Planen behandlade inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen och kursplanerna anges mål att sträva mot och därmed inriktningen på skolans arbete. De kunskapskvaliteter som eleverna skall utveckla åstadkoms genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.

Vid inspektionen iaktogs varierande arbetssätt och arbetsformer. Gemensamma genomgångar och samtal blandades med självständigt arbete. De yngre eleverna arbetade ofta enskilt eller i par och sökte upp läraren för att fråga eller redovisa. Det arbete, som eleverna planerade själva, följdes upp av läraren. Inspektörerna såg emellertid också exempel på eget arbete, som inte anpassats efter elevens förmåga och då resulterade i hemarbete under helgen alternativt inte utgjorde en tillräcklig utmaning för eleven utan klarades av på alltför kort tid. Läroplanen anger att arbetssätt och arbetsformer skall anpassas till elevernas förutsättningar samt utgöra lämpliga utmaningar och vara en stimulans till att använda och utveckla hela sin förmåga. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att anpassa arbetssätt och arbetsformer till elevernas förutsättningar.

Enligt Lpo 94 skall lärare på varje skola och i varje klass tolka de nationella kursplanerna och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen med utgångspunkt i elevernas förutsättningar, erfarenheter, intressen och behov.

Runbyskolans lärare har, som tidigare nämnts, utarbetat lokalt bearbetade kursplaner, som konkretiserar målen för eleverna. Planerna för svenska, matematik och engelska är färdigställda och arbetet har i stället övergått till att stärka den ”röda tråden” inom dessa ämnen, så att lärandet utvecklas kontinuerligt under grundskolans nio år. Arbetet med att anpassa kursplanerna fortsätter inom övriga ämnen. Inspektörerna konstaterar att det är ett viktigt arbete, som påbörjats, och vill poängtera vikten av att kursplanerna också blir aktiva redskap i det dagliga arbetet med eleverna.

Läroplanen föreskriver att lärarna skall sträva efter att i all undervisning balansera och integrera kunskaper i olika former, såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande, där dessa former balanseras och blir till en helhet. Uppdelningen i ämnen är ett sätt att organisera utbildningens innehåll, men i kursplanerna beskrivs att avsikten inte är att skapa gränser mellan ämnena. Samverkan mellan ämnen är nödvändig för att möjliggöra en allsidig och meningsfull kunskapsutveckling i enlighet med läroplanens värdegrund, mål och riktlinjer.

All lärarpersonal på Runbyskolan är indelad i arbetslag. Inspektörernas intryck är emellertid, att arbetslagen mest behandlade elevvårdsfrågor och att det ge-

mensamma pedagogiska arbetet förekom mera sällan. Detta var särskilt tydligt i årskurs 7-9 (se nedan).

Inspektörerna iakttog vid sitt besök goda exempel på ämnesintegrerad undervisning, särskilt i årskurs 5 och 6. Eleverna hade genom olika arbetssätt fogat samman kunskaper från olika ämnesområden och de redovisningar, som fanns uppsatta i klassrummet, skapade ett intresse hos övriga klasskamrater. Vid inspektionstillfället kompletterades detta med upplevelseläsning, som fördjupade förståelsen och engagemanget. Också i förskoleklassen och årskurs 1-4 iaktogs exempel på en varierad och ämnesövergripande undervisning. Arbetet i årskurs 7-9 var huvudsakligen organiserat utifrån de olika ämnena och vid inspektionstillfället iaktogs inte någon ämnesövergripande undervisning. Rektorn och lärarna menade, att detta förekom i samband med att man organiserade temastudier i de olika årskurserna. Inspektörernas intryck är dock, att den ämnesfokuserade undervisningen tillsammans med bristen på ämnesövergripande arbete medför svårigheter för eleverna att se en helhet i studierna.

Inspektörerna bedömer, att skolans undervisning som helhet är varierad och innehåller stimulans och utmaningar för eleverna. Skolan bör emellertid förbättra den ämnesövergripande undervisningen framför allt i de högre årskurserna för att eleverna i större utsträckning ska uppleva sin utbildning som en helhet.

Individanpassning individuell studieplanering och stöd

Läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Runbyskolan har särskilda rutiner för att identifiera de elever, som behöver olika stödåtgärder i skolan. Man använder sig av en åtgärdstrappa, som bygger på att varje medarbetare har ett ansvar att se behov hos eleverna. I arbetslagen och klasskonferenserna förs diskussion om hur olika behov skall tillgodoses för att, om så behövs, tas upp i det elevstödsteam, som skolan har tillgång till. Lärarnas uppfattning är att dessa rutiner fungerar väl, när det gäller sociala behov hos eleverna. I de lägre årskurserna anser lärarna också, att man genom förstärkta specialpedagogiska insatser har en god möjlighet att ge stöd till elever också i inlärningsituationen. Lärarna i årskurs 7-9 menar däremot, att det finns brister, vad gäller rutinerna för att ge stöd till elev med inlärnings svårigheter. De är tydliga med att man idag inte kan ge det stöd, som vissa elever behöver för att nå målen. Under det senaste halvåret hade man dessutom inte haft tillgång till någon speciallärare, eftersom denne vikarierat som biträdande rektor. I den redovisade statistiken kan man också se effekter av bristande stöd, genom att en stor andel av eleverna inte når målen i samtliga ämnen. För 2005 var den siffran 32 procent medan enbart 5 procent saknade behörighet till nationella program. Det stöd som skolan gett har enligt lärarna koncentrerats på ämnena svenska, engelska och matematik. I samtal med eleverna framkom att det stöd, som eleverna erbjuds om man har svårt att klara målen, är omprov. Lärarna menar också att den nivågruppering, man tillämpar i matematik och engelska, är ett sätt att stödja de elever, som behöver det. Inspektörerna har också tagit del av de skriftliga omdömen, som ges till elever som inte uppnått målen i årskurs 9, och

kan konstatera att de stödsatser som genomförts ofta handlar om att erbjuda omprov en eller flera gånger.

Inspektörerna bedömer att alla elever i behov av särskilt stöd inte får det stöd de behöver för att nå målen i samtliga ämnen.

Inspektörerna vill fästa skolans uppmärksamhet på att verksamheten i grundskolan skall organiseras så att eleverna i huvudsak har en gemensam studiegång. Undervisningen skall anpassas efter elevernas behov och förutsättningar. Nivåindelning efter kunskaps- eller prestationsmässiga förutsättningar i ett ämne under en begränsad tid kan vara motiverat utifrån ett pedagogiskt syfte, om det inte leder till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Elevernas resultat skall fortlöpande följas upp varvid organiseringen av undervisningen omprövas. Verksamheten bör bygga på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Läraren skall enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Vid betygssättningen skall all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen utnyttjas och en allsidig bedömning av dessa kunskaper skall göras.

Skolan har börjat arbeta med att utveckla individuella utvecklingsplaner, som rektorn och lärarna menar kommer att vara en viktig del i utvärderingen av varje elev. Några föräldrar, som inspektörerna mötte, ansåg också att de redan hade gett viss effekt genom att kunskapsmålen fokuserats bättre i utvecklingssamtalen.

Elever och föräldrar inbjuds till utvecklingssamtal varje termin. Både elever och föräldrar, som inspektörerna mött, var i stort sett nöjda med dessa samtal och tyckte att de där fick en bild av elevens kunskapsutveckling. De föräldrar, som inspektörerna intervjuade, menade dock att utvecklingssamtalen i de lägre årskurserna inte alltid fokuserade kunskapsmål utan ofta relaterade enbart till elevens utveckling, vilket gjorde det svårt för föräldrarna att veta i vilken grad målen uppnåts. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra den information om kunskapsresultat som ges i utvecklingssamtalen.

För att få en bild av elevernas progression mot målen att uppnå genomför skolan i årskurs 3 och 8 kommungemensamma kunskapsprov i svenska, engelska och matematik. Dessa genomförs i samarbete med sex andra kommuner. Flerparten elever är medvetna om enligt vilka kriterier de bedöms och de upplever att de överensstämmer med den bedömning och det betyg de får. Lärarna stämmer av sina bedömningar inom ämneslagen och det finns även kommunövergripande ämnesgrupper. Bland de elever, som intervjuades, fanns emellertid uppfattningen att frånvaro påverkar betyget, liksom vilken gruppering man tillhör i de ämnen som tillämpar nivågruppering. Den bedömning av elevernas kunskapsresultat, som lärarna gör, vilar ofta på prov. Om eleven inte klarar vissa skriftliga prov, erbjuds han/hon att göra omprov, ofta flera gånger. De elever, som intervjuades, uttryckte det som att ”här är det proven som gäller”. Inspektörerna bedömer, att skolan bör förbättra sina former för bedömning och betygs-

sättning så att all tillgänglig information om elevens kunskaper utnyttjas och att en allsidig bedömning av elevens kunskaper görs.

Inspektörerna har tagit del av betygskataloger, som förs vid Runbyskolan. Vissa betygskataloger saknar underskrifter av vissa lärare. Vidare är vissa ändringar, som gjorts i betygskatalogerna, inte daterade. Det är också i vissa fall oklart var ändringen består. Enligt förvaltningslagen får en myndighet rätta ett beslut som myndigheten fattat och som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknepel eller liknande förbiseende. Där-
emot kan bestämmelsen inte tillämpas vid ”bedömningsfel”, dvs. sådan fel som beror på t.ex. bristfällig utredning, felaktig bedömning av fakta eller liknande. Inspektörernas bedömning är att det formella handhavandet vid betygssättning måste åtgärdas. De ändringar som förekommer av elevers betyg är inte acceptabla ur ett rättssäkerhetsperspektiv för eleven.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av hur eleverna når de nationella målen.

Skolan har en kvalitetsredovisning, där man med utgångspunkt från kommunens mål i förskole- och skolplanen, följer upp hur Runbyskolans verksamhet har utvecklats under det senaste året. Där finns också mycket kortfattade åtgärder/förbättringsområden inför kommande år. Någon uppföljning gentemot de nationella målen finns inte annat än genom resultat av nationella prov, meritvärde, behörighet etc. Detta kommenteras ytterligare i kommunrapporten.

Ledning och internkommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt skall rektorn verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Skolledningsorganisationen vid Runby skolor består av rektorn och tre biträdande rektorer. Två av de biträdande rektorerna hade förskolan som sitt ansvarsområde medan rektorn tillsammans med den tredje biträdande rektor delade på ansvaret för förskoleklasserna och grundskolan.

Runbyskolan var vid inspektionstillfället mitt inne i skifte av rektor. Den tillförordnade rektorn hade tjänstgjort under perioden augusti-februari och skulle under mars månad återgå till sin tjänst som biträdande rektor. Den tillträdande rektorn fanns delvis redan på skolan. Den brist på kontinuitet inom skolledningen, som därvid uppkommit, upplevdes av framför allt av lärarna i de högre årskurserna som besvärande. Inspektörernas intryck var att det på skolan fanns ett stort behov av pedagogiskt ledarskap både bland elever och bland personal. Detta intryck styrks också genom den skillnad i värdegrund och förhållningssätt inom skolan som tidigare påpekats.

Inspektörerna bedömer att det pedagogiska ledarskapet på skolan bör förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

I författningarna anges undervisningens omfattning och de val som elever kan göra.

Vid Runbyskolan används sedan några år tillbaka tiden för elevens val för att förstärka ämnena svenska, matematik och engelska. Därmed får inte eleverna den möjlighet till breddning och fördjupning i ett eller flera ämnen, som författningarna anger. Inspektörerna bedömer, att skolan inte erbjuder elevens val enligt kraven i grundskoleförordningen, vilket måste åtgärdas.

Ca 40 elever vid skolan får undervisning i svenska som andraspråk. Lärarna uppger att detta ges som ett stöd i svenska. Syftet med svenska som andraspråk, som är ett eget ämne med egen kursplan och egna betygskriterier, är enligt skolförfattningarna att eleverna skall uppnå en funktionell behärskning av det svenska språket i nivå med elever som har svenska som modersmål. Om svenska som andraspråk anordnas för vissa elever ersätter det undervisningen i svenska. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk vid Runbyskolan erbjuds i strid med bestämmelserna, vilket måste åtgärdas.

Skolgången skall enligt gällande författningar vara kostnadsfri för den enskilde eleven. Vid Runbyskolan tas avgifter av eleverna för vissa studieresor och fri-luftsdagar. Den sammanlagda kostnaden uppges vara lägst 340 kr och kan därmed inte anses vara en obetydlig kostnad. Detta är inte i överensstämmelse med gällande författningar och måste åtgärdas. Frågan om avgifter i skolan behandlas vidare i kommunrapporten.

Personal

Skolans lärare skall ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Om personer med respektive föreskriven utbildning inte finns att tillgå, får den som inte uppfyller kraven anställas för högst ett år i sänder.

Cirka 80 lärare arbetar vid Runbyskolan. Lärarpersonalen utgörs av både äldre erfarna lärare och yngre relativt nyutbildade. Enligt rektorn har samtliga lärare utom en pedagogisk högskoleutbildning och undervisar inom områden, som motsvarar deras utbildning. Den lärare, som saknar pedagogisk utbildning, är anställd till läsårets slut.

Inspektörerna bedömer att lärarna vid skolan har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling skall anordnas för den personal som har hand om utbildningen.

Under det två senaste åren har Runby skolor satsat på arbetslagsutveckling för samtliga arbetslag. I den senaste kvalitetsredovisningen anges, att samtliga ar-

betslag då hade genomfört eller påbörjat utbildningen. Under 2005 har också kompetensutveckling skett inom värdegrundsområdet. I den kompetensutvecklingsplan, som finns för innevarande läsår, finns dessutom prioriterat utveckling av ett gemensamt matematiknätverk med pedagoger från skolans olika delar. Förutom sådana gemensamma insatser sker också prioriteringar utifrån individuella behov.

Inspektörerna bedömer att lärarna får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Materiella resurser

Eleverna skall ha tillgång till lämpliga lokaler, böcker, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Som tidigare beskrivits pågår upprustning och ombyggnation av lokalerna för förskoleklasserna och årskurs 1-4, något som föranleder ett antal provisoriska lösningar under byggtiden. Lokalerna för årskurs 5-9 är i vissa fall mycket slitna och har begränsningar, framför allt när det gäller tillgång till grupprum. Inspektörerna såg också exempel på ämnessalar, som inte hade tillräckligt antal arbetsplatser för de elever, som hade lektion där. Skolorna har tillgång till varsitt bibliotek för de yngre respektive de äldre eleverna. Biblioteken var flitigt utnyttjade under inspektörernas besök. Tillgång till läromedel och övrigt pedagogiskt material var relativt god. Viss utrustning var emellertid föråldrad, t.ex. kartor där Sovjetunionen fanns utmärkt.

Inspektörerna bedömer att Runbyskolan har lokaler, läromedel och övrig utrustning, som ger förutsättningar för att undervisningen och lärarnas planering kan ske på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Datum	Ort
2006-06-16	Stockholm

Bertil Karlhager

Anna Bergstedt-Nordqvist